

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1092
van **MERCEDES VAN VOLCEM**
datum: 9 juni 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Beheersovereenkomsten landbouwers en Vlaamse Landmaatschappij (VLM) - Grauwe kiekendief

Landbouwers kunnen vrijwillig een vijfjarige beheersovereenkomst aangaan met de Vlaamse Landmaatschappij. De landbouwer verbindt zich met deze beheersovereenkomst tot een extra inspanning voor milieu, natuur en biodiversiteit op zijn of haar landbouwbedrijf, inspanningen die verder gaan dan wettelijk verplicht is. Met de beheersovereenkomsten krijgen de landbouwers jaarlijks een financiële duw in de rug om verder te gaan dan de wettelijke verplichtingen.

De grauwe kiekendief is een roofvogel die in akkerbouwgebieden in West-Europa broedt. Naast nestbescherming is het belangrijk dat voldoende voedsel beschikbaar is. Door in kansrijke gebieden voldoende voedsel aan te bieden, kunnen we de grauwe kiekendief als broedvogel terugkrijgen in Vlaanderen.

Landbouwers kunnen de grauwe kiekendief helpen door een beheersovereenkomst te sluiten met de Vlaamse Landmaatschappij. Ze ontvangen dan vijf jaar lang een jaarlijkse vergoeding voor akkervogelvriendelijke maatregelen op hun percelen. Er kan een beheersovereenkomst gesloten worden voor twee types van stroken die altijd gecombineerd moeten worden op eenzelfde perceel. Daarnaast zijn er extra keuzemogelijkheden binnen de beheersovereenkomst faunavoedselgewas. Op die manier creëert de landbouwer een optimaal foerageergebied voor de grauwe kiekendief.

Men kan een beheersovereenkomst sluiten voor de aanleg en het onderhoud van een 'luzernestrook vogelakker'. De luzerne kan als groenvoedergewas ingeschakeld worden in de bedrijfsvoering en zorgt ervoor dat het voedsel ter beschikking gesteld wordt aan grauwe kiekendieven en andere roofvogels. Gecombineerd met de luzernestrook vogelakker moet men een beheersovereenkomst sluiten voor de aanleg en het onderhoud van een 'gemengde grasstrook vogelakker'. Die strook vormt een geschikt leefgebied voor heel wat soorten waaronder ook muizen, die als voedsel dienen voor de grauwe kiekendieven.

1. Hoeveel beheersovereenkomsten van het totale aantal overeenkomsten vallen onder deze categorie?
2. Hoeveel beheersovereenkomsten van het totale aantal overeenkomsten per provincie vallen onder deze categorie?
3. Om hoeveel hectare luzernestroken in combinatie met gemengde grasstroken vogelakker gaat het? Hoeveel per provincie?

4. Welke gebieden in Vlaanderen komen in aanmerking voor deze beheersovereenkomst aangezien men enkel en alleen een dergelijke beheersovereenkomst kan sluiten in de beheersgebieden voor de grauwe kiekendief?
5. Hoe volgen de bedrijfsplanners deze bloemenstroken op met de betrokken landbouwers?
6. Hoe wordt het resultaat van deze bloemenstroken opgevolgd over de jaren heen?
7. Welke resultaten liet de minister al optekenen?
8. Welk bedrag werd met deze beheersovereenkomst in totaal uitbetaald aan de landbouwers in 2018, 2019, 2020 en 2021?
9. Welk bedrag werd met deze beheersovereenkomst in totaal uitbetaald aan landbouwers per provincie in 2018, 2019, 2020 en 2021?
10. Hoeveel landbouwers van het totale aantal hebben een dergelijke beheersovereenkomst lopen of gesloten in 2018,2019,2020 en 2021 (tot nu)?
11. Hoeveel landbouwers van het provinciale totaal hebben een dergelijke beheersovereenkomst lopen of gesloten in 2018, 2019, 2020 en 2021 (tot nu) per provincie?

ANTWOORD

op vraag nr. 1092 van 9 juni 2021
van **MERCEDES VAN VOLCEM**

De hier meegegeven cijfers zijn gedestilleerd uit de jaarlijkse ramingen op basis van de gesloten contracten. Als gevolg van contractstopzettingen doorheen het jaar en dergelijke kunnen de werkelijk uitbetaalde vergoedingen iets lager liggen. De afwijkingen zijn echter beperkt.

1. 34 dossiers van de in totaal 5.928 dossiers vallen onder de doelstelling grauwe kiekendief.
2. Tabel 1. Aantal beheerovereenkomsten grauwe kiekendief voor de jaren 2018 tot 2021, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Provincie	2018	2019	2020	2021
West-Vlaanderen	6	7	7	7
Oost-Vlaanderen	0	0	0	0
Limburg	1	7	10	10
Antwerpen	0	0	0	0
Vlaams-Brabant	9	14	17	17
Vlaanderen	16	28	34	34

3. Tabel 2: Areaal aan beheerovereenkomsten grauwe kiekendief, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Beheerpakket	VL	W-VL	O-VL	LIM	ANT	VL-BR	Eenheid
Luzernestrook vogelakker	157,27	41,06	0	33,26	0	82,95	Hectare
Gemengde grasstrook vogelakker	68,18	17,72	0	15,28	0	35,18	Hectare
Totaal	225,45	58,78	0	48,54	0	118,13	Hectare

4. Er zijn drie kernzones aangeduid voor de grauwe kiekendief: De Moeren, de Leemstreek (Hoegaarden, Gingelom en Heers-Rutten) en een regio in Limburg rond Peer ([beheergebied grauwe kiekendief](#)).
5. Collega, vermoedelijk wordt hier foutief gesproken over bloemenstroken en worden de maatregelen grauwe kiekendief bedoeld (luzernestroken).

Ik duid kort de taken die bedrijfsplanners uitvoeren. De VLM-bedrijfsplanner komt langs op het landbouwbedrijf om samen met de landbouwer te bekijken welke beheerpakketten mogelijk zijn op het bedrijf en helpt hem of haar bij het invullen van het aanvraagformulier. De beheerovereenkomsten worden op die manier verantwoord ingezet, op de juiste plaats, op maat van het bedrijf én rekening houdend met actuele en potentiële kwaliteiten van de natuur, het landschap en de streekidentiteit. Na het sluiten van de beheerovereenkomst kunnen landbouwers beroep doen op de VLM-bedrijfsplanner als ze vragen hebben bij de uitvoering van de beheerovereenkomst. De

bedrijfsplanner begeleidt jaarlijks ook proactief een aantal lopende beheerovereenkomsten met het oog op een correcte uitvoering van de beheermaatregelen.

In het kader van het soortenbeschermingsprogramma voor de grauwe kiekendief zijn ook gebiedscoördinatoren aangesteld die de maatregelen opvolgen.

6. Vermoedelijk wordt hier foutief gesproken over bloemenstroken en worden de maatregelen grauwe kiekendief bedoeld.

Dit type beheerovereenkomsten vormt samen met alle andere beheerovereenkomsten de submaatregelen "beheerovereenkomsten" binnen het programma voor plattelandontwikkeling (het PDPO III). Het resultaat (output) van het programma wordt opgevolgd door specifieke indicatoren zoals arealen (ha), uitgaven (EUR), landbouwbedrijven met agromilieu-klimaatmaatregelen (aantal), areaal onder landbouwoppervlakte onder agromilieu-klimaatmaatregelen (ha). Elk jaar wordt over de voortgang van het programma gerapporteerd bij de Europese Commissie. Graag verwijs ik door naar deze jaarlijkse rapporten voor een stand van zaken ([jaarverslagen van het PDPO](#)). Halverwege het programma wordt een iets uitgebreider rapport opgemaakt. Graag verwijs ik door naar deze jaarlijkse rapporten voor een stand van zaken ([jaarverslag van 2018](#)).

Omdat alle beheerovereenkomsten als een maatregel worden beschouwd kan ik meegeven dat op basis van de huidige rapportering de beheerovereenkomsten op zich ertoe bij bedragen dat die specifieke indicatoren gelinkt aan agromilieu-klimaatbetalingen op schema zitten. Bij aanvang van het programma bestond de enorme uitdaging erin de omslag te maken naar meer "biodiversiteit en landschap" gerichte uitvoering van het programma rond beheerovereenkomsten. Ik denk dat we daarin geslaagd zijn. Dit type beheerovereenkomsten, samen met de andere beheerovereenkomsten soortenbescherming, perceelsrandenbeheer, het onderhoud van kleine landschapselementen en botanisch beheer behoort tot deze groep. Zo'n 90% van alle betalingen gaan naar biodiversiteits- en landschapsgerichte maatregelen. In het verleden was dat zeker niet het geval. Ik ben blij dat we deze omslag gemaakt hebben.

Verder wordt in de regel elk jaar zo'n 5% van alle beheerovereenkomsten onderworpen aan een terreincontrole. Die controles ter plaatse garanderen dat de subsidies goed worden ingezet en uitgevoerd worden conform de specifieke beheervoorwaarden. Dit type beheerovereenkomsten maakt deel uit van die steekproef.

Deze maatregelen worden vaak gesloten in samenspraak de gebiedscoördinatoren die zijn aangesteld. Zo worden de maatregelen zoveel als mogelijk maximaal ingezet op percelen die geschikt voor het leefgebied van deze soort. Vaak is er ook samenwerking met lokale experts van natuurorganisaties of specifieke werkgroepen die over veel expertise bezitten. Het resultaat of de effecten zijn dus lokaal maatwerk. Samenwerking garandeert een goede inrichting van het leefgebied voor deze soort.

Specifiek voor het soortenbeschermingsprogramma (SBP) grauwe kiekendief werden de oppervlakte doelstellingen voor het eerste soortenbeschermingsprogramma ruimschoots gehaald. Niet alleen zijn de oppervlakte doelstellingen van het SBP gehaald, zeldzame soorten zoals velduil, blauwe kiekendief en wellicht ook grauwe gors profiteren volop van de maatregelen. Van grauwe kiekendief werden in vier jaar tijd drie broedgevallen opgetekend, maar Vlaanderen legt de lat hoger en mikt op 15 broedparen. Het SBP maakt de uitrol van een lokaal meetnetwerk voor agrarische soorten mogelijk. Het INBO, ANB en VLM bekijken welke voorwaarden en mogelijkheden er zijn om op korte termijn een meetnetwerk voor biodiversiteit uit te rollen.

Het ANB bereidt in de loop van 2021 een vervolg voor van het SBP grauwe kiekendief. De beheerovereenkomsten voor deze soort worden in overleg met experts binnen het SBP bijgestuurd.

Ten slotte wil ik iets algemeen meegeven over de effecten van de maatregelen uit het programma. In de plan-MER worden de positieve milieueffecten van de beheerovereenkomsten beschreven, met name op fauna en flora, de bodem, het landschap, het oppervlaktewater en de koolstofopslag. Ik verwijs graag naar paragraaf 5.3.4. van [de plan-MER](#), waar de maatschappelijke diensten van dit type maatregelen beoordeeld wordt.

7. Graag verwijs ik naar vraag 6.

8. Tabel 3. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2018 voor de beheerovereenkomsten grauwe kiekendief, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Beheerpakket	W-VL	O-VL	ANT	VL-BR	LIM	VL
Luzernestrook vogelakker	60.505	0	0	62.551	3.263	126.320
Gemengde grasstrook vogelakker	32.200	0	0	30.200	2.090	64.489
Totaal	92.705	0	0	92.751	5.353	190.809

Tabel 4. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2019 voor de beheerovereenkomsten grauwe kiekendief, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Beheerpakket	W-VL	O-VL	ANT	VL-BR	LIM	VL
Luzernestrook vogelakker	73.030	0	0	113.108	41.260	227.397
Gemengde grasstrook vogelakker	39.053	0	0	59.838	18.358	117.248
Totaal	112.082	0	0	172.945	59.618	344.646

Tabel 5. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2020 voor de beheerovereenkomsten grauwe kiekendief, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Beheerpakket	W-VL	O-VL	LIM	ANT	VL-BR	VL
Luzernestrook vogelakker	72.430	0	58.671	0	145.371	276.472
Gemengde grasstrook vogelakker	39.817	0	34.334	0	79.049	153.200
Totaal	112.247	0	93.005	0	224.421	429.672

Tabel 6. Uitbetaalde vergoedingen (in euro) in 2021 voor de beheerovereenkomsten grauwe kiekendief, in Vlaanderen en opgesplitst per provincie.

Beheerpakket	W-VL	O-VL	LIM	ANT	VL-BR	VL
Luzernestrook vogelakker	72.430	0	58.671	0	146.324	277.424
Gemengde grasstrook	39.817	0	34.334	0	79.049	153.200

vogelakker						
Totaal	112.247	0	93.005	0	225.373	430.625

9. Ik verwijs naar de tabellen bij vraag 8.

10. Ik verwijs naar de tabel bij vraag 2.

11. Ik verwijs naar de tabel bij vraag 2.